

Kintzler Zoltán

Chronomètre műrás és ékszerész

Aradon, Andrásy-tér 20. sz.

GAZDAG RAKTÁRA:

schaffhauseni chronométer, schweizi és egyéb gyártmányu, a modern igényeknek megfelelő óráknak és izléses, szolid elkészítésű ékszereknek.

Javításokat saját műhelyemben eszközölök.

Pontos és szolid kiszolgálás.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1903. JULIUS HÓ 12.

III. ÉVFOLYAM 13. SZÁM. =====

===== MEGJELENIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. =====

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

UGRON ÉS APPONYI.

Arad, július 25.

Végre összecsapott a két hatalmas gladiátor és rendeztek olyan mérkőzést, hogy csak úgy regett bele az új országház hamis márvány fala. A beszéd, a szónoki gyönyörűség mind a két félnél felesigázta a hallgatók érdeklődését. Az újabb parlamenti háboruskodás ideje alatt még soha nem nézett a magyar társadalom és a politikai világ olyan nagy érdeklődéssel egy beszéd elé sem, mint ahogy azt Apponyi beszédével tette.

És beszélt is Apponyi; beszélt úgy, ahogy ő beszélni szokott, hogy: a nyul is jóllakjék, de a káposzta is megmaradjon . . . Ide-oda csapongott beszédével a nagy államférfiu . . . Udvarolt kedvesen Khuen miniszterelnöknek, udvarolt saját magának, de udvarolt az ellenzék férfainak is. De ezt olyan vigyázva és olyan szemenszedett és nyakatekert argumentumokkal tette, hogy az ellenzék arculatán egy szemernyi szerelmi pir se volt látható . . . Mikor azt látta Apponyi, hogy legyeskedő, kilátásbahelyező szerelmi nyilatkozattal semmire se megy a dörgegelmes Barabásoknál, fordított egyet a politikai szerelmes nyilatkozatokat tartalmazó fűfángján és olyan húrokat pengetett, amelyek végre egy kis éljent és egy kis elismerést csikart ki a harcias párt megdönthetetlen soraiból . . . De csakhamar megbánta ezen illúzióit a nagy politikai udvaronc, hogy sokat talált mondani, tehát iparkodott az obstrukció ez idő szerinti helytelenségét bizonyítani . . . És beszélt tovább a nagy gla-

diátor, beszélt, zugott a taps és az éljen, de csak a mamelukok hadsorában . . .

A szerelmi ömlengések nem használtak, sőt még meg sem győzték az ellenzékét arról, hogy a nagy politikai Donzsuán állandó szerelmi idillre tudná összeboronálni a horvát graničsárt az ellenzék bájos leányzójával: a nemzeti nyelv, a nemzet színeivel felruházott Hungáriával.

Ezerszeresen fájdalom, hogy ez nem sikerült Apponyinak . . . És azt előre tudta ő, a nagy politikai Donzsuán, hogy udvaronc fáradozása hiátavaló lesz. Mert már beszéde előtti éjszakáján mint egy rémlátomány megjelent álmaiban a bécsi kéz és agyonfenyegette a nagy politikust. És ennek a rettenetes álomnak a hatása alatt másnap reggel, mielőtt még a hamis márvány falakkal ellátott parlamentbe ment volna, annyit kihúzott a beszéd-kézirat soraiból, hogy szinte maga is megörvendezett azon, hogy most már a gyászos, fekete-sárga bécsi kéz áldást fog reá szórni és magas kegyek osztotta dicsőséges sugarakkal fogja körülövezni azt a klasszikus koponyát, mely harminc-néhány éve hordja agyveleje sejtjeiben a nemzeti színű szalaggal átkötött mézes-madzagok csomóját . . . Istenek, görög istenek miérett is nem eszközöltétek ki Zeusznál már évezredek előtt, hogy Apponyi, a mindenképpen klasszikus gladiátor a magyarok bejövetelét Ázsiából — ha saját élete árán is — de megakadályozta volna, azért, hogy most, mikor arra tényleg szükség lenne, politikai tudományokkal gazdag tudását ne kellesen a bécsi kéz irányi-

totta szellemben Magyarországnak csak hátráltató boldogulására pazarolni . . . Minden bizonytalansággal ez járt Apponyi eszébe akkor, a mikor elhatározta, hogy ő is beszélni fog és hogy előrelátott sikertelenség hatása alatt azonnal összehajtogatja a cók-móját és beláthatatlan időre hátat fordít a hamis márvány palotának: mert kötelességét megtette, hű volt a bécsi kézhez: jóllakatta a nyulat, de a káposztát utitáskájába tette és Eberhardra menekült a harcias párt dörgedelmes, nem klasszikus, de igazságos szónoka, Ugron Gábor elől . . .

Mit törődött Ugron Gábor az udvarias hangú levéllel, melyben az ellenfél elől való távolmaradását mentette ki a nagy Apponyi. Igen, nem törődött vele az érdemdús székelygóbé, hogy Apponyi, az átváltozó művész-politikus távol van. Úgy beszélt az ősz-székely rabonbán, hogy elállt szeme-szája az egész Háznak a zsúfolt karzattal együtt.

Pedig hát nem is olyan régen sokan meggyanusították a derék székely politikust, még azt is ráfogták, hogy hazaáruló, hogy paktált a franciákkal, hogy az államot is megakarták károsítani. Pedig dehogy, csupán annyit tett, hogy zabot meg talpfát mert szállítani az állam által fenntartott intézményeknek. Szóval, hogy ő is élni merészelt és hogy a rengeteg állami károsítás mellett az anyagi bukása is bekövetkezett. Ekkor nyílt csak ki az ellenség szeme: hogy Ugron Gábor mégse lehet hazaáruló, hogy a rabonbán mégsem lehet államkárosító . . . Mert hiszen az olyanfajta stréber államférfiaknak, ha millióik nem is, de több százazreik vannak . . . Ugron Gábornak pedig csak annyija van, hogy máról-holnapra meg tud élni. Így aztán nem csoda, ha még a kormánypárt is rettenetesen meg volt hatva a kétségbeejtő igazságok súlya alatt. — Mit törődött azzal Ugron Gábor, hogy Apponyi megugrott a ríposzt elől. . . A nagy átváltozó művészpolitikusra így is ráhuzta ő úgy a vizes lepedőt, a távolba szuggeráló erővel, hogy még a jelenlevő Khuen-féle báboknak is verejték gyöngyözött a homlokukon.

Bebizonyította Ugron Gábor a hatalmas beszéd igazságával, hogy bárgyuság, hogy szégyen gyalázat olyan dolgokat kérni egy

nemzetnek a mit a mult, a vér áldozattal ékesített történelem ugyis biztosít: Igen, Isten ember előtt a történelem, a jog, az igazság már ezer év előtt megadta azt a magyarnak, a mit a bitorló fekete sárga szűkkeblű kéztől most koldus módra könyörögni kell a nemzetnek.

Ez a gerince Ugron Gábor hatalmas, az isteni igazságok által áthatott, beszédének, melynek fenségesen nagyszerű hatása alatt tombolt, ujongott örömeiben az ellenzék: és fájó könnyeket sirhatott a kormánypárt, de csak befelé, mert az osztrák horvát gránicsárból átvedlett miniszterelnök, a magyar társadalomra vészt hozó festett képű bécsi politikai primadonna, ott ül előttük és jaj annak a ki nemzeti fájdalomában felkiáltani mer. Azért hát a mameluk hadnak csak befelé lehet sirni és csak titokban szabad sóhajítani, egy újabb kor reményében, türe, szenvedve a bizonytalanság igája alatt . . .

Ki ne ismerné el, hogy felesleges, de nem is lehet, sőt lehetetlen *igaz hazafiság és az érdeknélküli magyarság* szempontjából párhuzamot vonni Ugron és Apponyi politikai egyénisége között . . . Olyan távol áll ez a magyar politikai jellem egymástól, hogy a távolság szinte beláthatatlan . . .

Tehát csak szivlelje meg mindenki még az Eberhardra menekült Apponyi is Ugron Gábor hazafias nyilatkozatait. És legyen rajta minden igaz magyar, hogy a nemzet ne kunyoráljon Ausztriától, hanem a történelem, a jog, az igazság nevében csikarja ki a bécsi kéztől azt, a mit Hungáriától már századok óta elraboltak a bitorlók. . .

Honisch L. István.

Az „Alföld“ előfizetési ára:

1/4 évre	2 kor.	50 fill.
1/2 „	5 „	— „
egész évre	10 „	— „

Az „ALFÖLD“ kiadóhivatala.

AZ „ALFÖLD“ SZEPSEGROVATA.

Kossak felv.

Magyary Ilma.

KRÓNIKA I.

ZSINDELYKE ÉSZREVÉTELEI.

Ellesett párbeszédéből.

Meghalt a pápa . . . Ez a hír járta be az egész világot. És nem is csodálkozott azon senki, hogy az aggastyán Péter apostol végre kiadta a lelkét. A mint az ujságok mondják, hogy az örök városban, Rómában угyszólván semmi konsternációt sem keltett a katolikus anyaszentegyház fejedelmének a kimulása. Pedig a római embereknek legalább is mű-könyveket kellett volna sirni a mikor XIII. Leó örök álomra hunyta le szeméit.

Az egyház fejedelmének az volt az utolsó szava, hogy megáldotta az egyházat, Rómát és a biborosokat. Tehát minden várakozáson felül szépen fejezte be az agg apostol az életét. Az utolsó pillanatban még arról sem feledkezett meg XIII. Leó, hogy ne sejtesse abbéli óhaját, hogy kit szeretne az ő halála után, hogy a pápai trónra jusson. Ugy látzik, hogy Rampollának nem kedvez a szerencse, mert különben a haldokló pápa nem Oreglia biborost emlegette volna utolsó perceiben.

A konklaveban résztvevő biborosok különben majd csak megegyezésre jutnak abban, hogy XIII. Leó után ki legyen a világon élő katolikusoknak istenségbe vetett földi főhelytartója.

Én katolikus leány vagyok, de azért még sem

törődöm azzal semmit, hogy ki lesz az a ki XIII. Leó örökébe lép. A tantimnak már egészen más véleménye van a római pápaságról. Ő nagyon is azt szeretné, ha Rampolla lenne a római pápa, már azért is, mert személyesen ismeri őt. Így aztán ha az anyuskámmal — meg talán velem is — Rómába menne — azt mondta, hogy meg van győződve arról, hogy nem kellene a nélkül Rómából távoznia, hogy a pápát ne lássa.

És sok mindent hiszek a drága tantim feltevéseiről, de abban az egy dologban kételkedem, hogy ő valaha pápát lásson Rómában.

Mikor ebbeli nézetemnek hangos kifejezést adtam, haragosan nézett rám a tantim és azt mondta, hogy csak azért is elmegy az idén Rómába, de engem semmi szín alatt se visz magával.

Hogy még a forró kánikula napokat is Aradon töltöm az engem egy cseppet sem aggaszt. Sőt még örvendek annak, hogy egyszer megtapasztalom milyenek Aradon a körülmények a legforróbb napok alatt. Még most egyelőre, mivel csak még néhány napja, hogy a rettenetes hőség beállt, hát nem sokat tudok a hőség okozta eseményekből krónikát fűzni. Csupán egy említésre méltó eseményről lehet szó, a mit itt e helyen szellőztetni fogok: mert valószínűleg a tikkasztó hőség okozta azt, hogy — a mint a lapokból olvastam és amint fülhegygyel hallottam is — hogy egy intelligens uriember férj éjjel — ezer szerencse, hogy éjjel — az utcán szakadatlanul ütve-verve szülei házhoz kergette a feleségét. Hogy tulajdonképen ki volt ez a címeres férj, azt nem lehet az ujság cikk soraiból kibetűzni. A Marosfürdőben, a Neptunba különben emlegetnek egyes neveket, de senkise tudja határozottan, hogy tulajdonképen ki lehet az a szerencsés asszony, ki egy ilyen rabiátus férjtől megszabadult. Az igaz, hogy keserves és fájdalmas körülmények között, de mindazonáltal csak örvendhet, hogy elüzte őt a férje. Így aztán vége van a családi perpatvarnak, melyet valószínűleg minden alkalommal a rabiátus férj okozott. Legalább ezt bizonyítani látszik az a körülmény is, hogy ahelyett, hogy nappal — annak rendje és módja szerint kölesönös megállapodással, vagy anélkül hátat fordított volna a feleségének, — ő éjjel bandita módra akár egy ebet ökölcspásokkal kergette a feleségét a szüleihez.

Kérdem én tehát most már az én ártatlan leány társaimtól, hogy érdemes-e egyáltalán sorsunkat rábizni a férfi kezekre. Érdemes-e arra a férfi, hogy szemünket reájuk vessük, még ha illúziók kellett ártatlan kacérkodásra is? Higyjék el ártatlan leány társaim, hogy minden férfi egyforma. Valamennyi férfi basáskodó, fenhéjazó és kegyetlenül egoista a gyengébb nemmel szemben. Hiszen hány-szor tapasztalhatjuk azt a korzón is, hogy egy formásabb asszony, vagy leány után milyen inpertinens

kényuri, sóvárgó szemmel néz a férfi, bárha nő ember is. Bezzeg aztán ha véletlenül az ilyen szemtelen tekintetre az ember vissza néz. Kész a gyalázkodó előítélet, kész a bíraskodás a szegény nő felett.

Hát ez aztán még se igazság a sorstól, hogy a férfiaknak mindent szabad. A nőknek meg semmit sem enged meg a hamis ábrázattal felpiperezett társadalmi erkölcs, és az ugynevezett férfi becsület a mely különösen a nők felett tör leghamarább pálcát. Pedig hát ki ne tudná azt, hogy mi tulajdonképpen a férfibecsület — pláne nőkkel szemben. Ki ne tud azt, hogy a férfi becsület a nőekkel szemben csakis a legmagasabb fokú egoizmus, a a mit a jelenkorban megtörni igyekeznek a gyengébb nemet érvényre juttató emancipáló szellem. Ó hozsanna néked leánygimnázium és hozsanna minden olyan intézménynek, a mely kiemeli a nőt a jelenkor rabszolgáját a végtelenül önző férfi kényuralma alól. Eljön még az az idő, hogy a férfi, ez az örökösön önző, Ádám befogja látni, hogy nem minden nő Éva lánya, hogy nem minden nő egy vár a melyet előbb-utóbb be lehet venni.

A nőt felvilágosító szellem jól tudja, hogy mit művel akkor, — mikor a gyengébb nemet egyenlő fokra akarja emelni a férfival. Ugyan hol is van hát az a férfi, akit majd egykor ha asszony lesznek, én fogok kiverni a családi fészekből. Ezt a problémátikus kérdést teszem majd legközelebb barátainom előtt. De fájdalom, előre tudom, hogy háládatlan lesz e kérdés feltevése, mert mindenik leány társam valószínűleg előbb férjhez akarna menni, mielőtt arról döntené akarna, hogy egyáltalán egy férfit ki lehet-e verni a fészekből ha az mennyi nem akar.

És azt hiszem, hogy a férfiak basáskodását a nőkkel szemben, azzal lehetne leginkább megtörni, ha a leányok sztrájkolnának a férjhez menés gondolatával, szóval, hogy jövőjüket biztosítanák a férjhez menés gondolata nélkül.

Nem nagyon tapasztaltuk eddig, de úgy látszik, hogy az aradi hírlapirodalomban is bekövetkezett az ugorka szezon. Hja, a mi hírlapjainknak nem elég ám a politikai szenzációk tárgyalása, fejtegetése, hogy a magyar haza sorsa miként lenne kiragadható Khuen-Héderváry vasmarkából. Mi nekik a pápa halála, és mi nekik a férjénél éjjeli menedékhelyet nem kapott és a Sárossy-utcán végig vert asszony tragédiája. Mert hát az ugorka szezon minden áron konstatálni kell — ha mással nem — hát azzal, hogy a színi kritikusok lapjaik hasábjain egymás hajába kapjanak. Mert tudnivaló, hogy ez leginkább ugorka szezonban szokott megenni. Dr. R. keményen rá szólott a Függetlenség nyilas vitézére és addig érvelt adatokkal számokkal, hogy végeredményben szinte meggyőzte az olvasót, hogy bevétel

nélkül bizony művészetet produkálni nem lehet még a vásári csepürágó bódékban sem. Mert hát a tüzet evő és kardot nyelő komédiás is a szerint ragyogtatja művészi tehetségét, amint az a csepürágó direktor zsebéből telik. Fájdalom, hogy még az Olimpon is baksisért mutogatták azt, ami művészes és ami szép volt. Így aztán egy cseppet sem lehet azon esodálkozni, hogy e hitvány sártekén pénzbe kerül az, amit az Olimpon sem adtak ingyen az istenek egymásnak. Tehát nagyon természetes, hogy a múzsa templom, az aradi nyári színház fenntartása is pénzbe kerül. És honnan venné a szerencsétlen direktor a téli színház és a nyári hodáj fenntartására szükséges kincset, ha nem a publikumtól. Hiszen ezt a nyilas vitéz is koncedálja, csak hogy ő még a hodájában is égig és földig érő művészeti produkciót igényel. Mert hát szerinte a művészet nem művészet, ha az az ég alatt és a föld felett lebeg. Az igazi művészet ott kezdődik — a nyilas vitéz szerint — ahol Zilahi direktorsága végződik.

Dr. R. a nyilas vitéz illetékesen való érveléséhez előre láthatólag nem járul hozzá. Sőt mi több magához rendeli az örökös habitűt, az ifju, de merész jogtudóst Dr. D. J., hogy segítségére legyen a hadakozó problémák megfajtására. Hogy ez az ifju, de merész és kitérő jogász mennyire lehet segítségére Dr. R.-nek azt legjobban tudja megítélni Almásy Lola, kinek a művészetekhez hozzáértően döntéscsészé Dr. D. J. ugy annyira, hogy csakis szaktekintélynek lehet elismerni a mindenképpen borotvált arcu ifjut.

Azon veszem magamat észre, hogy gondolataim a nyári színházban járnak. Tehát nem lesz kár egyet-mást az Ördög pilulái előadásáról elmondani. Ugy az anyuskám, mint a tántim, alig tudtak visszaemlékezni erre a darabra, de abban mind a ketten egyet értettek, hogy én is velük mehetek az előadásra.

Egy cseppet sem sajnálom, hogy megnéztem ezt az okorbelt még szemfényvesztésnek sem sikerült bolondságot. Minden esetre érdekes, hogy nagyapánk milyen nivón állottak a színművészet iránti naivsággal. Ugy látszik, hogy a régmúltban minden előadásra elmehettek az ifju leányok is, mert nem voltak divatban az olyan darabok, a melyekre azt mondják, hogy a rövid szoknyás muzsa kegyeltjei: az ugynevezett angol operettek és a franciás izü vígjátékok és bohózatok.

Édes istenkém, milyen világ is lehetett az régen, a melyet minden idősebb ember olyan nagyon vissza óhajt. Minden esetre érdekes az a körülmény, hogy minden jelenkorbeli matróna vagy elemedetebb hölgy a mult társadalmi erkölcséről beszél, hogy az milyen kifogástalan, hogy az milyen példás volt. Sokszor elgondolkodom a hallottakon és arra az eredményre jutok, hogy ugy az asszony ember,

mint a terti ember igen önző. És mentül inkább haladnak az évszámok a vénhedés kora felé, annál jobban prédikálnak az ellen amiben nekik is minden bizonnyal nem kis részük volt.

Nem hiába van ez így, mert valószínűleg az előre haladt korral beáll az életbölcesség is, ami egy hosszú élet csalódásainak a halmazán épült fel.

Egy dologban azonban mégis igazuk lehet az idősebb hölgyeknek és a vén uraknak, hogy régebben a párbaj mánia mégis csak ideálisabb fogalom számba ment mint ma napság. Mert hát régen ideálért, szerelemföltésért és a szó legteljesebb értelmében vett lovagi férfiúi becsületért folyt a lovagias vér, ha folyt.

Manapság mi a férfinak a nő, az ideál? Azért még a tyukszemére is enged taposni. Vagy mit neki a lovagi, a férfiúi becsületsértés, ha nem az utcán rákiáltva vagy rámutatva esik meg az vele. Ellenben a kártya asztalnál fennhéjázó baráti kicsinyeskedésekből igenis érdemes lovagias hadjáratot intézni egymás ellen, és kardélre hányni egymás szemét, orrát, fülét vagy amint az legalkalmasabban esik a gladiátori kardforgatásnál.

Nagyon szép, és pláne a nők szemében végtelenül megbecsülhetetlen dolog a lovagias férfi becsület, de csak olyan esetben, ha nem az önhittség, a beteges lovagi becsület hajhászására csap az ellenfélre a kiélesített kard.

Azon veszem magamat észre, hogy már a párbaj szabályaihoz is hozzá tudok szólni. Pedig hát egy cseppnyi kedvem sincs arra, hogy olyan dolgokkal foglalkozzam ami ellenkezik az én felfogásommal. Mert hát féltett leányságom igazságára merem állítani, hogy inkább férjhez megyek egy párbajképtelen uriemberhez — mert lehet azért ur — mint egy nagyképűsködő ficsurhoz — ki csak akkor lovagias és párbajmánikus, ha ebbeli álerények mutogatására néző publikumra talál. Az ilyen urakra rá se néz —

Zsindelyke.

MUZZÁJA LESZEKI

— Monológ. —

Az Alföld részére írta: Balassa Sándor.

Elza: (fehér ruhában fel s alá jár a színen és a kezében lévő ujságra tekint. Többször mosolyog s aztán leteszi a lapot.)

Az égen nincsen annyi csillag tán,
Amennyi sok álmatlan éjszakán
Sirtam s zokogtam nagy keservesen.
Hogy miért nincs is nekem kedvesem?
Oh kérem higgyék el, hogy szerfölött
Óriási a bűm és bánatom, —
Hát nem furcsa, — annyi férfi között

Nincs egy, kinek szívem kitérhető.
Igaz ugyan, ha összeszámolom
— Udvarlóm száma kiteszen tized,
No de azok, még ha akarnák is
Nem tudnák megzavarni a vizet.
Hát itt az első. Péter a neve,
Közönséges, lomha, mintegy tevé.
A másik Béla — ez oly ostoba,
Hogy ember olyat nem látott soha.
Aztán jön sorra Imre, Pista, Pál,
Kik között Pali rengeteg számár.
No de kérem a foglalkozásuk
Egytől, egyig olyan prózai
Nem hiszik, elmondom, hogy lássuk,
Bár nem érdemes róluk szólni.
Laczi és Pista tiszthelyettesek,
Ne higgyék ám, hogy veszedelmesek.
Ritkán szólnak, akkor is keveset,
De folyton adják a szerelmeset.
Unalmasak, kiállhatatlanok,
Akár az esős *hétfői* napok.
Aztán jön Dóri az ügyvédsegéd,
Ki folyton bókol: „Elzuka, de szép”!
Ennek nem marad mögötte Oszkár
Kinek agyában folyton az motoszkál.
Vajjon nyáron milyen lesz a vetés,
Buza, árpa lesz-e sok vagy kevés?
Ám hátra van még egynéhány alak,
Kik nem beszélnek csak mosolyganak.
Beszélni egysé tudna komolyan
Árpád például, mint bohóc olyan.
Miről se tudnak szólni azok,
Legföllebb arról, hogy hát gazdagok.
Mit érek azzal, ha lelkük szegény.
Bizony nem ilyenekre vágyom én.
Szívemben él egy édes bűvös álom,
Hogy költő legyen az ideálom,
Aki hozzám nem egy verset ír --
És ki értem éjjel nappal sir.
Kutattam utána s meg nem álltam
Addig, a míg reá nem találtam.

(Az ujságot előveszi:)

Ime kérem hallgassák meg ezt,
Amit önöknek mos felolvasok.
Itt áll s a szívem dobogni kezd,
Mert hát rettentően boldog vagyok.
Mielőtt azonban elmondanám
Mi van ez ujság hátsó oldalán,
Ki kell jelentenem, hogy a családunk
A *miveltségnek* magasfokán áll
S így nem csodálatos, ha minálunk
Bárki egy csomó lapot talál.
Igaz ugyan, hogy én az ujságokban
Nem olvasom el a politikát,
Csak az érdekel, hogy Küry ellen
Ki szövi a legujabb intrikát.

Színház és művészet kell nekem
A boldogságom csak ebben lelem.
Mondom a színház roppant érdekel
És Fedákért meghalnék, hogyha kell.
A drámát nagyon, nagyon szeretem,
Kivált, ha sok benne a szerelem.
A szinmű csak úgy kell, ha misztikus
S ha van benne, mi *ibsenisztikus*.
Imádom „Nórát” és a „Vadkacsát”
Nemkülömben a „Tenger asszonyát”
Csodálatos, de ez már így vagyok
A bohózatot ki nem állhatom.
Higyjék el, élveznek, hogyha látnék
Darabot, a mely szomorujáték.
Sekszpir ma már nagyon közönséges.
Meterlink azonban nagyon édes.
Ah, micsoda darab „Monna Vanna”
Többet ér, mint akár Thurán Anna.
Apropos! olvasták önök Gorkijt
Az oroszok hatalmas mesterét?
A nagyvilág lázban van nevéből
És könyvét olvassák szerteszét.
Mondhatom, hogy jobban ir, mint Zola
A realis, mert ezt mondják róla.
Elolvasom azért a jó tárcát
És elepedek a szép versekért,
De rajongni tudok ezenkívül
Az édes apró hirdetésekért.
Ma is, ép úgy mint máskor délután
Az ujságnak utolsó oldalán,
Olvadni kezdtem az aprókat. És
A szemembe ötlött e hirdetés.

(felolvassa)

„Muzsát keres egy ifju költő
Ki nincs híjján a tehetségnek.
Verseket, nem egyet költ ő,
Csak küldötte legyen az égnek,
Ajánlatokat még e nyárba
A költő epedve várja
A kiadóba!”

Talán felesleges is mondanom
Hogy e néhány sor felizgatott nagyon.
(sóhaj) Megvalósul végre a szép álom
És költő lesz az én ideálom.
Nem is töprengek többé a felett,
Hogy megírjam neki a levelet,
A melyben tudomására hozom,
Hogy nagyon szeretem és imádom.
És, hogy szerelmemet majd fokozom.
Ha megismerem és ha meglátom.
Muzsájául szegődöm a költőnek
És jól tudom előre, a nevem
Azok közé fog tartozozni kérem,
Kiket feljegyzett a történelem.
Mily szép lesz, a mikor megöregszem
S tanulni fogja egyik unokám.
A nagy költőnek szerelme tárgya

És muzsája volt a nagy anyám.
Hát a Maresák, Irmák, és Jolánok
És a többi csitri felsőbb leányok,
Minden egyes irodalmi órán. —
(Hiszen nem a fiumei bórán.)
Merengnek el egy, egy kis időre, —
Hanem szeretve gondolnak vissza
Én rám, a Muzsára s a költőre.
Pá! . . . Most megyek. Ám a hivatásnak
Mindenkor a magaslatán leszek,
Inspiráció és ihlet csókja
Az, a mit én programnak nevezek.
Függöny.

BABOE.

— Hollandból. —
(Vége.)

Mindig odalopózkodott, hogy a ragyogó vasmű-
vekben gyönyörködhessek, amelyek odalenn dühöng-
ve prüszögnek. Oriási szárnyaikkal a hajót tova
röpitik. Oh, mily nagyszerű élvezet a hatalmas ke-
rekeket látni, meg a szörnyű rudakat, a melyek
ide oda járnak és bömbölő hangot adnak. S most
végre szabad oda lemennie!

Görcsösön kapaszkodik Baboe kezébe, akít a
gépész vezet, a dada mosolyogva bámulja a csodát.
A fémszörnyetegeket, a zugó-bugó kolosszusokat, a
sistergő gépfenevadakat . . .

— Jaj, de félek! — mondja a gyermek.

Aztán még mélyebbre szálltak le, egészen a
hajó gyomrába, ahol a gőzkazánok vannak elhelyez-
ve s ahol a gépek tompa bugása halkabbnak tetszik.

Négy darab sötét szörnyeteg hevert itt, bizto-
san, szilárdan, mint négy fekete ördög, félelmes,
erős páncélban. Baboe úgy nevetett örömeiben, hogy
vakító fehér fogai szinte fénysávokat szórtak a le-
vegőbe. S midőn a fütők egyike felrántott egy ke-
menceajtót és megforgatván a salakot, egy lapát
szenet vetett a vöröstorku, lihegő sárkány szájába,
Baboe tapsolni kezdett. A meleg oly édes gyönyörű-
séggel töltötte el, mint szülőföldjének napja.

A fütők mulattak rajta. Valósággal úgy látszott
mintha enni kívánná a szikrát és inni a lán-
got. Vadul nevetett a tűz sistergésén s még akkor
is boldog mosoly volt ajkán, mikor bezárták a ke-
mence ajtaját . . .

Másnap erősebben köhögött Baboe. De türel-
mesen végezte a dolgát. Az egész hónap szeles volt,
alig akadt egy melegebb nap benne. Két napon át
pedig úgy tombolt a vihar, hogy tilos volt a fedél-
zetre menni.

Baboenak szeme beesett, ajka elhalványult.
Csak akkor vidult föl, ha a hajó elejére szökve ki-

bámuinatott a tengerre, vagy ha lefutva a gépház 'ba, a tüzet láthatta.

Mikor a tűz kivilágított a kemence-ajtón, föl-éledt ő is.

De a kapitány óvatos volt az esetleges veszélyekkel szemben, mert megtörténhetnék, hogy a hajó erősebb lökésekor éppen a gépek közé találna esni valaki. Azért megtiltotta a belépést a gépházba.

Baboe újra kedvetlen lett, csendes és magába vonult. Es újra köhögni kezdett. Ugy köhögött, hogy még a viharedzett legénység is szánta.

*

A hajó a Földközi-tengeren okáda füstjét, amidőn olyasmi történt, aminőhöz hasonlót még senki se hallott. Hajnalban, mikor az éji őrseget felváltották, egy ásitozó fűtő épp a harmadik kazánba akart begyújtani, de hirtelen káromkodással ugrott hátra megriadván attól, amit látott.

Baboe ott ült a vadtüz rikitó fényében, kezét mereven ölében szorítá, szemét lecsukta, az ajka pedig csudálatosan el volt torzulva.

— Hé! — kiáltott a fűtő — alszik?

Irtózáttal tekintett a leány arcára, melynek vonásai a lángnyelvek játékában mozogni látszottak a szemére, melynek pillái fel- és lecsukodni, az ajkaira, melyek beszélni látszottak.

Koromfekete haja vörös fényben égett, az arca ragyogott, mint a sárgaréiz, az ajka vérvörös volt, a keze izzónak látszott.

A fűtő hangos kiáltással hívta társait. Ijedd csoportba verődve vették azok körül a kísérteties alakot. Senki se merete becsukni a kemence ajtaját annyira remegtek a mozdulatlan testtömeg előtt. Csak akkor zárták el a kemence ajtaját, mikor a kapitány is lejött és elvitette a még meleg, de élettelen hullát.

*

Hogy Baboet mi vitte a tűzhalálra, azt bizonyosan soha senki se tudta meg. Népének sötét tradíciója, a hamarabb bejutás a nirvanába, talán ki mondhatná meg azt? Ugy halt meg, mint egy nagy gyermek, összekulcsolt kezekkel, a kazánház félelmetes gépjei között, messze, messze, India meleg napfényétől . . .

KÉLETI KÖLTŐKBŐL.

Adéni.

(Eredetileg: Mahmud pasa, nagyvezér, Negropontus meghódítója.)

Tudom, miért rejtegeted
Elöttem szép halvány arcod!
Te a béke galambja vagy
S az én álmam: vér és harcok!

Ki is tenné ki a gyertyát
A féktelen vad viharba?
Ki tenné ki szíve lángját
Az örökös csatazajba?

Jája mufti.

Lepke röpköd a láng körül,
Nem nyughatik szerelme.
S mikorra a hajnal pirkad;
Nincs már se láng, se lepke!

Igy vagyok én kedvesemmel:
Lelkem körülrepedi
S jön a hajnal, a valóság —
Álmaim szétkergeti.

Lehetetlen vágyódás az.
Válás, bánat az ára:
Ha a láng a lángra gondol
S lepke — lepketársára.

Negyáti.

Nyil vagy te szép kedvesem,
Mely e földről sebesen,
Szépségednek láttára,
Átvitt egy — más világba!

Éles kard vagy, — jól tudod:
Ez a kard elszakított
Elválasztott másoktól,
A többi szép leánytól!

R á m i.

Iszom egyre! hadd legyen hát
A mi vagyok: boros hordó!
A gölöncsr — ki tudhatja?
Poromat felhasználhatja,
Lehetek meg — vizes korsó!

De azt tudom: legyen bárki,
A ki iszik majd belőlem
Ha ki csupán vizet iszik,
Ki a bortól iszonyodik:
Megrészekszik az is tőlem!

R á m i.

Nem ijeszt bennünket pokollal a hodzsa,
Mert hisz' sohasem volt tűz lenn a pokolba';
Azok, kik pokolra szánják szízüket:
Már önkebelükben hordják a tüzet!

(Keleti költők.)

Skrbics után szabadon: Nikelszky Géza.

SAISON.

A CIMERES HÁZ.

Arad, július 25.

Kedves Homisch!

Ne féljen semmit, megyek én is idén még fürdőbe, habár most még Aradon vagyok is. Nem mult el még a nyár végleg s lessz még számomra hely

Syltben vagy Alvácán. Nem kell vigyorogni, hiszen maga is itt van még, pedig magára is ráferne egy kis fürdőzés.

Dehát szerencsére még itthon van, s így olvashatja az én szerény és igénytelen véleményemet arról az építkezéstről, mely most a főtéren a Neuman Fesvérek pénzén folyik. A szemem a multkor megakadt azon a diszen, melyet most csináltak a már készülőfélben levő homlokzat fölél.

Hatalmas, nagy nemesi cimere az, olyan arányokban, a milyent még Pesten a Józsefvárosi grófi palotákon se lehet látni. Tüntetően nagy terjedelmű cimere, melyet a temesvári hidról meg lehet látni. Szinte belefekszik a főtér gyomrába, s kéri a polgári szomszédok mellől. Erre a házra még rosszakarattal se lehet ráfogni, hogy demokrata külsejű, mert az a cimere felségesen arisztokratikus külsőt kölcsönöz az új palotának. Pedig a pénz, a melyből a palota épült, ugyancsak polgári provenienciájú s a cimere bizony nem ad antik szagot a különben esinos alkatu háznak.

Honnan veszi tehát a végvári Neuman család azt a szerencsétlen gondolatot, hogy ujdonsült nemességét kiragaszta a háza homlokára. Hiszen a nemesség annál értékesebb minél kevesebben tudnak róla, s a kutyabőr csak akkor kellemes ha levendula vagy molyszag érzik le róla.

A mostani demokrata világban a nemességet, a cimert csak azok veszik elő, akik egyébb támpontok híján nem tudnak bejutni a regatta-egyesületbe. Dehát a Neuman-család csak nem akar a regatta klubba belépni, hiszen ehhez a nemességen kívül még valami más is kell: a társaság. Mért tehát e cimere az új Neuman palotán? Példa akar ez lenni a többi kereskedőknek, afajta Parnassus, melyre a esekkönyvek Pegazusán, a kettős könyvvitel Ikavuszárnyán lehet feljutni? Avagy hivalkodás az érdem jutalmazásával, melyet a többi szorgalmas, előretörő, a magyar hazáért ép annyit fáradozó kereskedők eddig nem tudtak megszerezni? Akárhogy nézem, kedves Honisch, azt a cimert, az mindenképp bántó, ez a Neuman-palotán, azoknak az embereknek a házán, akik a polgári erényeket fölébe helyezték a felülről jövő sablonos és üres kiténtetéseknek.

A magyar nemesség nem megvetendő kiténtetés, de, legyünk csak konzervatívok ebben a kérdésben, minél régibb annál nagyobb.

A főtéri cimere ház tehát nem sikerült, s pszikológiailag arra lehetne magyarázni a dolgot, hogy

— Örülnek a Neumanék a cimereknél, még a házuk homlokára is kiragasztják.

Más nemes családok eltakarják a nemességüket, s nagyon sokan vannak akik nem szeretik fityogtatni. Igaz, hogy Neumanék maguk szerezték

ezt a cimert, de mint már mondtam, a nemesség olyan valami, mely minél régibb, annál jobb.

Üdvözlő

EVELINE.

U. i. a Sárosi és Perényi-utcza botrányos jelenetről olvasott? Azt hallottam, hogy volt egy ur, aki nem mondotta két urnak:

„Gewährt mir Ihr Beiden Die Bitte.
Ich sei in Eurem Bunde der Doitte“,

hanem e helyett beleült a puha fészekbe. Ez volt az oka, hogy kedd éjjel a Sárosi és Perény utcákban kínos jelenetek keltettek feltűnést.

EVELINE.

É V F O R D U L Ó N .

(Emlékezés Petőfiről.)

Virrad. Madárdalos hajnal köszönti az ébredő napvilágot.

Első sugara beragyogják azt a kis szobát, melyben a szabadság lánglelkű lantosa írja lelkeket felrázó dalát vérrózsákat fakasztó Március idusán!

Lelkében föltáru a nagyszerű jövő ragyogó világa, melyről annyit álmodozott holdsugáros nyári éjeken.

Valóra vált az álom!

Felragyogott a nap, a szabadság napja!

Felébredt a nép és lerázta rabbilincseit, hogy kardot kovácsoljon belőle!

Kivirult a szabadság rózsafája!

Legszebb virágai ott küzdenek a félisten körül, aki eldobta ékesszavu tollát, hogy karddal kezében vezesse diadalra Kossuth katonáit.

— És győzött a magyar! . . .

Örömmámorban uszik az egész ország!

Budavárán háromszinű lobogót lenget a márciusi szellő!

Branyiszkó ormán örömtűzek hirdetik a vörösapkások győzelmét, Isaszeg, Vác, Nagy-Sarló fel-szabadulását, megvalósult tündéralmaink! . . .

— Ó, mert álom volt, álom, mely továszallt, mint a boldogság! . . .

. . . Elhervadt a szabadság rózsafája, s vele hervadt reményünk, — mindenünk.

— Egy nagy temető lett az ország, melyben vérbefulva nyögött a keresztre feszített igazság!

Halálhörgés váltotta fel a diadalmi indulók zaját, aztán elesendesült minden . . .

Véget ért a harc, s vele a dicsőség, — véget ért a nemzet álma! . . .

Elhalt az utolsó ének, elnémult a megtört lelkű dalmok — és . . .

. . . . .Eltűnt, mint a hajnalesillag
Ragyogás közt, csaták zaján,
A mikor még hangzott a dal ;
„Tied vagyok, tied hazám !“

Nem bántja már a gondolat ;
„Ágyban, párnák közt halni meg.“
És nem dörögi édes ajka .
„Trombita harsog, dob pereg !“

Nincs már többé, a ki zengje ;
Ébred a nép, reszketetek !
Nincs a kitől féljenek, a
Gyáva faj, a törpe lelkek ! . . . .

. . . . .Megdicsoült fénycsillagunk
Nem feled a magyar soha.
Rád gondol még, ha újra zeng :
„Talpra magyar hi a haza !“ . . . .

. . . . .Alkonyodik. A bucsuzó nap utolsó suga-
rait veti a földre, hogy aztán megpihenjen az éj
leple alatt . . . . Mély csend honol a Küküllős völgy-
ben, csak a közeli erdő fái zognak panaszosan,
mintha a régi szép időket siratnák.

A régi szép időket, a mikor még a félisten
közöttünk harcolt a legnagyobbért, a legdicsebbért,
a mi neki legszentebb volt, a magyar szabadságért!

Ragyogó álmaiban maga előtt látta a függet-
len magyar hazát boldog népeivel, melyet lángoló
dalaival lelkesített az édes szabadság kivívására. —
Dicső álom volt ! volt, be hamar tovaszállt !

. . . . .Elmerengek a „szabadság szerelem“ dal-
nokának dicső szép halálán a ki nem akart élni
egy rabházában és . . . . elesett a harc mezején . . . .
— Ma már csendes minden . . . .

Csak néha repül át vig csicsérgés mellett egy-
egy kis madárka a gyászos harcmezőn és dalol a
letűnt szép időről, hősök életéről, dicső haláláról.
S a dalnok alszik mélyen a drága anyaföldben és
álmodik a gyászos sötét multról, fényes szép jövő-
ről, míg lánglelke ott fenn jár valahol a szabadság
honában.

Hollósi Sándor.

---

*Kérjük azokat a t. vidéki előfizetőket, a kik
az előfizetéssel hátralekban vannak, szíveskedjenek
az előfizetési díjat beküldeni, mert ellenesetben
postai megbízást leszünk kénytelenek küldeni,
a mi több költséggel jár.*

KRÓNIKA II.

KATONA-DOLGOK.

Arad, július 25.

A katonai virtus túltengése ma a legkonzerva-
tívabb dolog, ami tulatesz az országgyűlési néppárt
sokat bizgatott programjában is. Ez az abnormitás
az, ami egyáltalában nem akar lépést tartani a vi-
lág műveltségével, modern fejlődésével. A pléhgallér
és a reverenda ebben társak egymással. Akármilyen
furcsa ez, de így van. Legyen bár százezerszer be-
bizonyítva, hogy a legénység szívósságának rovására
megy a kitartó erő túlfeszítése, nincs ember a föld-
dön, aki meggyőzné a katonai vezetőség felvonó-hi-
das gondolkozását arról, hogy a világ legüdvösebb
intézménye a „rupázás“, s hogy összedőlne a
Lobkovitz-, Paar- és Beck-házak falai, ha a katonák
a tisztességes emberek módjára, a teremtő intézke-
dése szerint és nem dróton rángatva lépkednének.

Az összes magyar lapok irták arról a vérlázító
emberkinzásról, amelyet az okkupált tartományok-
ban végeztek három zászlóalj legénységével. Ötven
fokos hőségben, melyben felolva az aszfalt és meg-
fő a tojás, fegyvergyakorlatot tartottak a legénység-
gel, s mikor a lefűvés megtörtént, az eltikkadt, ki-
merült katonákat anélkül, hogy csak egy pernyi
pihenést is engedtek volna nekik, elindították egy
több kilométeres utra.

A szegény bakák ugy dőltek ki a sorból az ut
szélére, mint aratáskor a lekaszált buzaszárak. Ez
minket polgári észszel gondolkozó, józan embereket
megindít, a katonai ész az azonban — s ez virtus a
katonai szellemre — még nagyobb bravurokra in-
gerli. Elő a karddal, s a mit az erő nem bírt meg,
azt, — pompás gondolkozás — majd megteszi a
kardlapozás. A tiszt urak ahelyett, hogy emberies
ápolásban részesítették volna az ereje vesztett, fá-
radtságtól, hőségtől elalélt katonákat, kardlapozni
kezdtek őket. Egy legény a kinoktól megőrült, tizen-
kilenc meghalt, husz tegnap még haldoklott, s mire
a csapat a kaszányába ért, négyszáz ember hiány-
zott belőle. Ez aztán a virtus ! Nyomorult civil ba-
gázs, ezt csinálnád utána a magas katonai észnek. Ez
aztán az eredmény. A monarchia osztrák hadserege
világra szóló tettet vitt véghez, hol van még egy
hadsereg, amely ilyen bravurokra képes ? Es még
mondja valaki, hogy Ausztria-Magyarország kezd el-
távolodni a nagyhatalmasságtól. Abszurdum. Félre a
politikával, a civilek legnagyobb tudományával, üres
szalmacséplés az, ilyen katonai bravurok mellett . . .

Hát mindez igen szép nagyságos ezredes és
méltóságos tábornok uraimék. Mi azonban máskép
gondolkozunk. A mi eszünk pedig tudvalevőleg érintet-
etlen a katonai uniformistól s ennek minden tar-
tozékától. Vigye az ördög az önök virtusát, a re-

kordjaikat, nekünk az emberélet drága, a mi fiaink a mi véreink, s nem arra születtek, hogy önök vanbanque ot játszanak az életükkel.

Mégis csak komikus az a papír-gondolkozás, amely alapját képezi minden magas katonai észnek. Az a es. és kir. szabadalmazott eszű generális, aki lóhátról becsmérli a világot s onnan dirigálja egy-egy kardjelzéssel ezer ember életét, hűvös szobában szivarfüst mellett kiszámította, hogy ember, mint nem tudom én hány tized-lőerő képviselője, naponkint harminc vagy negyven kilométer utat képes megtenni. A fegyvergyakorlat helyétől hazáig csak harmincöt kilométer van, azon tehát ha török-szakad végig kell hajtani a legénységet. Hogy e mellett 50 fokos hőség van, az mellékes. Mért nem írták bele a reglamába, hogy 50 fokos melegben nem harminczöt, csak tíz kilométeres utat lehet tenni. Ő, a generális, nem köteles tudni, mert azt nem írták elé. Hiába látja aztán, hogy lehetetlen a valóságban az, amit ő a papírra írva olvasott, az mindegy: meg van írva. S ami írott, az biztos, amit ő gondol, az bizonytalan.

Egynehány száz magyar anya pedig kesereghet itthon a fia után. Ez nincs papírra írva, evvel sem kell tehát számolni.

HAZATÉRÉSKOR.

Sébes vonat ragad
Vágy emeli keblem.
Gyönyörű vidékre
Száll előre lelkem.

Gondolatom szálló
A dalos madárral
Csendes otthon felé
Mesezi mesezi szárnyal.

Világos kék szinben
Mocolygó ég alatt,
Bárcsnyfelhők között,
Nyílsebeseen halad.

Bárcsny, hímes rét
Vadvirágos liget
Bódító illata
Lopva füröszti meg.

És a játéki szálló
— Vágyó gondolatom —
Vidáman leng fel a
Lankás domboldalon.

Dombtetőn pihenő
Szülőföldem felett
Fáradozó szárnya
Lassan, lomhán lebeg.

Fehér falas kunyhó
Árnyas lombok közül
Repeve néz rája,
A mint odaröpül.

Virágos kis kertbe
Le is száll előtte,
Virágos kis kertben
Egy szép rózeatőre.

Rózeatőt gondozó
Drága, jó anyára
A ki édes fia
Jövetelét várja.

Ezútatós fürteit
Lágyan megeimitja
Sugározó arcát
Csókokkal borítja.

Körül zaongja halkán,
Mint méh a virágot
Széleden auttogja:
Légy áldott, légy áldott!

SZEPESSY LÁSZLÓ.

ÚJÉVI KÖSZÖNTŐ.

— Angolból. —

Skóciának sok különös szokása között említésre méltó az újesztendő megülése is.

Ugyanis attól függ a háznép szereneseje az évben, hogy ki lépi át először az ó-esztendő 12 órája után a küszöböt. Az első érkezőnek — hogy szerenését hozzon — első sorban férfinak, magasnak, erősnek, mutatósnak kell lenni és nem szabad ludtalpunak lennie. Ezenfelül nem szabad kancsalitania és üres kézzel jönni, mert az ajándék biztosítja csak a familia jólétét — akármilyen csekélység legyen is az.

Az ó-esztendőből már csak egy óra volt hátra és Mac Taggert ur a vidáman lobogó tűz előtt várta az új-évet feleségével és leányával.

Egyszerre csak észbe jutott, hogy nem kerített senkit, aki először tegye be a lábát hozzájuk és ijedten ugrott fel helyéről.

— Szent egek. — kiáltott fel — elfelejtkeztem egészen az újévről, már most rohamosan kell valami szemrevaló fickót felfogadni az utcán.

Mac Taggert, Nancy és az édes anyja jelentőségteles pillantást váltottak egymással és Mac Taggertné megszólalt:

— Űlj le jó ember és várd be, hogy mit hoz a sors. Sokkal jobb az ugy, mintha előre kicsinálod valakivel a dolgot.

— Ugyan, ugyan, asszony! Hát az egész évi szerenésedet rábiznád valami kéregetőre vagy valami csavargóra, hogy az jöjjön be legelőször hozzád?

— Ember, ember. — szólott az asszony szemrehányóan. — hogy lehet egy olyan tudományos ember, mint te, annyira babonás?

— Nem vagyok babonás, asszony, de ami a régi szokásokat illeti, azokhoz ragaszkodom. Talán csak nem

kivánnád, hogy elhanyagoljam azt, ami kötelességem a családommal szemben?

E szavakkal az ajtó felé sietett

Nancy, a leánya gyorsan melléje ugrott és vigasztalta őt.

— Ne menj ki ebbe a hidegbe papa! — szólott hozzá szelíden — úgy érzem, azaz tudom, hogy — oh anyám, miért nem mondd meg neki?

Mélységesen elpirult és meghallgatott, az apja pedig bámulva nézett hol a leányra, hol a feleségére.

— Mit akar ez a leány? — kérdezte indulatosan.

Mac Taggertné, mielőtt megszólalt volna összeszorította az ajkait, mert tudta, hogy most nagy harcot kell vívnia. De elhatározta, hogy erős lesz.

— Azt akarja veled megértetni, hogy a te fáradozásod nélkül is lesz olyan, akinek a belépése szerencsét hoz magával.

— Hogy tudod? — kérdezte Mac Taggert gyanakodva.

— Mert már elintéztük.

Mac Taggert belátta, hogy az anya és leány együtt készítettek valami támadást ellene és most okosnak kell lennie, hogy ő maradjon a győztes.

— Hiszen az előbb úgy értettem, hogy jobb lesz bevárni, hogy mit hoz a sors. Vagy nem így mondtad?

A feleségéhez intézte a szavait, de a leánya felelt rája.

— Igen, papa, úgy mondta az anyám. És az illető maga ajánlotta föl, hogy el fog jönni, mi pedig csak beleegyeztünk a kész tervbe.

— No és szabad tudnom, hogy tisztességes ember lesz-e? — kérdezte, kutatólag nézve a lány piruló, zavart arcába. Egyszerre aztán tisztában volt a helyzettel, úgy gondolta, hogy itt egy udvarlóról van szó.

— Még tulságosan fiatal vagy arra, hogy férfiakra gondoldj, — szólott szigorúan, — és ha úgy volna, az anyádat vonnám felelősségre, hogy hogyan történhetett meg ez az én beleegyezésem nélkül?

Megfordult, hogy lássa, milyen hatást gyakorolnak szavai az asszonyra.

— Hallod, mit mondok, asszony?

— Hallom — válaszolta amaz nyugodtan.

— Oh, anyácskám, ne veszzetek össze! — kiáltott fel a leány. — Mondd meg papának, hogy ki jön hiszen ezt joga van megtudni.

A dolgok egész simán folytak volna le ha maga Nancy mondta volna meg az apjának a vendég nevét, de Mac Taggertné makaes asszony volt és most is haragosan kiáltott oda a férjének:

— A fiatal Colguhoun Angus fog eljönni.

Mikor azonban a férje haragos és egyuttal ámuló arcát megpillantotta, szelíden hozzátette:

— Szereti Nancyt és különben is derék, tisztességes fiu. Ne gondold, hogy azért, mert ti az öreg uralom nem szívelhetitek egymást, a fiatalok is ellenségek lennének.

— Jeanne! — kiáltott most fel mérgesen a férfi.

— Hogy mered te megbecsteleníteni a nevemet? Hogyan m részkdész még csak kapcsolatba is hozni a leányom ne-

vét a Colguhounokéval? Azt hiszitek, hogy két asszony képes lerombolni azt a gátat, amelyet 400 év óta építettek őseink?

A felesége csillapítólag szólott közbe:

— Mac Taggert, miért izgatod fel magadat semmiért?

— Mit, hát te egy ilyen dolgot semminek nevezel, mikor már két pert megnyertünk velük szemben.

— De papa, — szakította őt félbe Nancy szelíden, — hiszen Angus, a fiatal Colguhoun azt mondja, hogy egy negyedórás beszélgetés is rendbe hozná az egész 400 éves pert. Az apjának is megmagyarázta már ezt és ő hajlandó volna kibékülni, csak engedd meg, hogy beszéljen veled . . .

— Soha! — kiáltott fel az öreg ur. Még csak, nem is köszöntünk egymásnak soha az öreggel, most hát nem fogok beszélni a fiatalallal.

— Most se, papa mikor azért jön hozzád, hogy szerencsét hozzon? — kérdezte a leány könnyes szemekkel.

— Nem mondom, hogy nem szólnék hozzá egy két szót, ha már megengedték, hogy idejőjjön, de minthogy nem várom meg az ujesztendőt, nem lesz rá alkalmam. Az anya és leánya arra elsötétült: igaz, hogy megnyerték a harcot, de nem úgy, ahogy szerették volna.

Mac Taggert pedig elhagyta a szobát és Nancy zokogva borult az anyja nyakába.

Mac Taggert azonban csak látszólag vonult be a szobájába. Nem akarta elmulasztani az ujesztendő megérkezésének megtekintését, és kívülről csapta be csak a hálószobája ajtaját. Azután lehuzta a cipőit és lassu léptekkel felment a padlásra. Odafent régi skót szokás szerint a ház bejárata fölött egy nagy nyílás volt alkalmazva. Odament lassan az öreg ur és ott végigfeküdt, onnan leste az érkezendő vendéget.

Már csak egypár perc hiányzott az éjfélől és már is hallani lehetett a távoli léptek zaját. Ekkor a toronyóra tízenkettőt ütött és mikor az utolsó hang is elhalt, hangosan kopogtak az ajtón.

A leánya és a felesége mosolyogva jöttek ki ajtót nyitni.

Az ajtón egy magas, barna férfi lépett be, egy óriási ládát hozott a vállán és hangosan kiabálni kezdett:

— Boldog újévet mindnyájuknak!

Ugy látszik, hogy az asszonyok nem ezt az egyéniséget várták, mert hűledeve néztek rá. Az öreg ur jobban megnézte és felismerte benne a református papot.

— Hol van a gazda? — kérdezte a férfi és kezet fogott mind a két nővel.

— Egy kicsit rosszul érzi magát, — szólott Mac Taggertné csendesen.

— Költse fel őt, asszonyom, de gyorsan, hadd örüljön az újévi ajándéknek.

E szavakkal feltépte a láda fedelét és az asszonyok ámulva látták, hogy frissen felásott fekete föld van benne.

Mac Taggert kíváncsian hajolt ki a nyíláson és elvesztve az egyensúlyt, egyenesen beleesett a nagy ládába.

Az asszonyok sikoltozni kezdtek, a pap ámulva nézett Mac Taggertre, ez pedig komolyan szedelőzködött össze.

— Ön az, Saunders? — kérdezte a tiszteletes ur esodálkozva. — Engedje meg tehát, hogy én adjam át ezt az ajándékot, amely arról a földről van hozva, mely 400 év óta disputa tárgyát képezi a Mac Taggert- és Colguhoun-esalád között. Most az öreg Colguhoun lemondott az összes jogairól és átengedi önnek az összes földeket. Ő maga pedig itt van fiával együtt és kéri, hogy tessék ebbe a földbe a régi haragot, most pedig szorítsanak barátságosan kezét egymással.

Természetes, hogy egy ilyen ügyes „szerenesehozó”, mint a tiszteletes ur, csak bőséget és szaporodást hozott magával. És az év elteltével nemesák a Nancy és Angus házassága történt meg, hanem mind a két család gyarapodott úgy földi javakban, mint szeretetben és barátságban.

CAPRI GYÖNGYE.

Irta: Czettler Rezső.

A Santa-Lucia rakparton Nápolyban, ketten ültünk egy asztalnál. Walter Eduárd, egy tekintélyes hollandiai és én. Utitársam, kivel még Rómában megismerkedtem, igen megnyerő modorú gentleman uri ember volt s miután utitervünk nem sokban tért el, közös elhatározással egyesültünk a látnivalók megtekintésében.

E pillanatban egy kávéház asztalánál ültünk s miután a lapokat átnéztük, egymásra tekintettünk, mi annak volt jele, hogy már eleget ültünk, tehát mehetünk tovább.

Walter Eduárd még előző napon említette, hogy tegyük egy sétacsolnakázást Capri szigetére ha szélesend lesz s egyáltalában ha az idő kedvezőnek ígérkezik s miután a tenger egész nyugodt volt, elérkezettnek láttam az időt, társam figyelmét e körülményre felhívni

— Walter ur, — szóltam — óram reggeli kilencet mutat, az idő derült, a tenger csendes.

— Hja úgy! — mosolygott emberem — ön a kirándulásunkra céloz. Nos én nem teszek ellenvetést.

— Ugy tehát keressünk egy megfelelő olcsó bárkát.

A rakparton egymás mellett álltak indulásra készen a bárkák s tulajdonosaik hangos „barce, barce” kiáltással igyekeztek figyelmünket magokra terelni. Az egyik bárkában ősz körszakállas sicíliai ült, ki amint ránk nézett még csak a száját sem nyitotta ki s a mellett igen levertnek és szomorúnak látszott. Valóban megbámultam türelmét és nyugodtságát, hogy eltudott lenni folyton lármázó társai közt anélkül, hogy csak egy szóra is méltaná az embereket.

— Nézze, uram ez embert, — szóltam Walter urhoz — sicíliai létére egy cseppet sem izgatódik, sőt szavamra mondom ilyen flegmát még nem tapasztaltam olasztól.

Walter Eduárd a siciliaira nézett s feléje közeledett.

— Hej, mennyiért visz el Capri szigetére.

— Öt líráért signore, — felelt a bárkás levéve kalapját.

— Sok lesz az öreg, — szóltam bele az alkuba.

— A hajó olcsóbban viszi signore.

— De mi bárkán megyünk.

— Öt lira.

— Nem olcsóbb?

— Otthon gyermekeim vannak, azoknak enni kell adnom, ha már az Isten megáldott velök, hát gondjukat viselem.

Annyi szomorúság és keserű fájdalom volt a sicíliai hangjában, hogy szavai mélyen meghatottak s intettem a bárkásnak, hogy forduljon a lépcsőhöz bárkájával.

A következő percben én és a hollandi a bárkában ültünk. A sicíliai levété kabátját, azután elhelyezkedett, bárkáját elökte a parttól s mi lassu tempóban kiindultunk a moló torkolata felé.

Alig értünk ki a nyílt tengerre, kis szél kezdett fujdogálni, mely a tükörsima tengeren finom fodrokat szegett, mely arra készítette emberünket, hogy felhuzza a vitorlát.

Egy ideig némán szemléltük a csodás táj remek képét s Walter Eduárd, a flegmatikus hollandi arcáról a lelkesedés ritt le.

A sicíliai e közben szóltanul evezett őt nem érdekelte a táj, egykedvű melankolikusk arcát csak néha futotta át egy szomorú árny.

Annyit sejtettem, hogy az egyszerű ember szívében valami nagy bánat lehet s figyelmemet reá kezdettem fordítani.

Dél felé már közel értünk a szigethez, melynek templomában megcsendült a harang s a bárkás abban hagyta evezését, levette fővegét s néma ajkmozgás mutatta, hogy imádkozik.

Walter Eduárd csodálkozva nézett a siciliaira.

— Hová való ön? — kérdezte Walter Eduárd kis szünet mulva.

— Sicíliai vagyok, signore, Palermóban születtem. Nevem Luigi es negyvenöt éves vagyok.

Mindketten a csodálkozás hangján kiáltottunk fel, midőn e vén, ősz ember magát negyvenöt évesnek vallotta. Minő multja lehetett a szerenésitlennek, mely őt így megvénítette, mennyi keserűség és bánat lehet az alatt a durva daróc alatt, mely annyira megtörte.

— Nagy családja van Luigi? — kérdém a sziciliaitól.

— Három fiam van signore és —

Nem folytatta tovább, itt a szó torkán akadt.
— Nos és? . . . — faggatta Walter.
— És egy lányom . . . volt.
— Hogyan, meghalt?
— Meghalt, signore, — felelt bánatosan Luigi
— legalább rám nézve igen.
— Hogy, hogy?
— Oh signore, sok volna azt elmondani.
— Mondja el, — kérleltem őt — érdeklődöm
ön iránt. Hol lakik?
— Itt a szigeten.
— S gyakran megy át ön Nápolyba?
— Ha kipihenem magamat, átmegegyek, mert
gyermekeimnek enni kell.
— És leánya hol van?
— A szigeten.
— Maguknál lakik?
— Oh . . . dehogya, signore — s itt hangja az
örömmel gunyos hangja volt — ő palotában lakik,
biborban öltözködik, bársony fedi testét, ágy-
ban hál, fényes terített asztalhoz ül. Igen . . . igen
signore. Marió gazdag, míg a szegény Luigi testét
rongy fedi, s testvérei éheznek. Oh de van Isten az
égben s meg lesz jutalmazva a jó s büntetve a go-
nosz.

Csodálkozva hallgattuk Luigi kitörését, mély
szánalmat éreztünk iránta s elhatároztam, kitu-
dom ez ember titkát.

— Nem lenne szíves elmesélni nekünk e dol-
got, szánalmat érzünk ön iránt esete mélyen meg-
rendít. Szelünk a sziget felé visz, vonja be evezőjét
s pihenjen, — a vitorlák duzzadtak.

Luigi engedelmessé vált, megtörölte verejtékes
homlokát, a kis vitorlát elrendezte s egy mély sóhaj-
tással kezdte beszédét:

— Rége volt signori, tán huszonöt esztendeje,
hogy elkerültem házamból és Caprira letelepedtem.
Nőtlen ember voltam, csinos szép fiu s mesterségem
a halászat volt. Szomszédom Minoretti, kinek szép
leánya volt, Marió, megszeretett s gyakran hitt haj-
lékába, a hol egy-egy jó fogás után vig lakomát
csaptunk, még toscanaira is tellett néha. Szó a mi
szó, Mariónak igen megtetszettem, a mit ő igyeke-
zett is éreztetni s ha igaz akarok lenni, nekem sem
lehetett Marió ellen kifogásom. Az élesszemű Minoretti
figyelmét ez nem kerülte ki s egy este, mikor az
öreg már mámoros lett a toscaniai bortól, imígy szólt
hozzám: „Ligi fiam, látom és tudom, hogy szere-
titek egymást Marióval, legyetek boldogok s vezé-
reljen titeket a páduai Szent Antal.“

Mi meghatva az öreg jóságáért könyezve kö-
szöntük meg atyai jóságát s pár hónap múlva Ma-
rió feleségem a lett. Fél év múlva a szegény Mi-
noretti meghalt, a mi kicsi megtakarított pénzecs-
kéje volt, azt felemésztették a temetési költségek,
nem hagyott rám örökölt mást, mint foltos hálót,

szerény kis kunyhóját, halász bárkáját és jó taná-
csait...

Időközben a kunyhókhoz közeli kastély, mely
jó darabig üresen állt, megnépesült. Egy ifju pár
lakta, kik szülőiktől kapták. Gazdag emberek lehet-
tek, mert igen szépen öltözködtek s sok cselédet
tartottak. Egy este ki volt világítva a kastély abla-
ka s nagy vendégség volt az uraknál. Másnap meg-
tudtam, hogy a nemes asszonynak leánykája szü-
letett azon a napon, melyen Marió is megajándéko-
zott egy kis leánnyal. Oh mint örültünk e gyer-
meknek, ez volt nekünk legnagyobb kincsünk s ma
is ez volna, ha a gonoszság nem ül diadalt lelkünk-
ben s nem örjít meg a nagyravágyás.

Kis leányunk születése után egy héttel, a ten-
gerparton ültünk nőmmel és a kis Marióval — kit
anyja nevére kereszteltettünk — midőn a közeli
sziklatömb mögül egy éles sikolyt hallottunk. Nőm
megrettent, de én bátorítottam s mindketten a hang
felé felé közeleltünk.

Oh signori, ez volt életem keserűsége s ekkor
követtem el a legnagyobb bünt, melyért az Isten
annyira sujtott s melyért oly keservesen kellett meg-
lakolnom.

A nemes urnó dajkája élettelenül feküdt a föl-
dön s a kis gyermek tőle, mintegy két lépésnyire-
keservesen sirt, ezer szerenese, hogy baja nem esett.
A dajka valószínűleg szaladtában egy kőbe meg-
botlott s oly erősen megütötte fejét, hogy eszméle-
tét veszítette.

Mi nőmmel, ahelyett, hogy a szerencsétlen
leányon segítettünk volna, a kis leányt csodáltuk,
ki annyira hasonlított a mi Mariónkhoz, nem
hittünk szemeinknek s ha selymes takarója s ruhács-
kái nem lettek volna, egynek gondolhattuk volna. E
pillanatban szülemlett meg bennem a bűn gondola-
ta, hogy kieserélem a két gyermeket s gyermekün-
ket gazdaggá és boldoggá tesszük s ha majd nagy
lesz, meghálálja azt nekünk busásan.

Marió nem akart eleinte beleegyezni, fájt neki
édes gyermekétől megválni, de végre szavaim s rá-
beszélésem folytán engedett s a két gyermeket ki-
cseréltük. Oh bár haflgattam volna Marióra, most
nem lennék oly szerencsétlen.

Midőn a gyermekesere megvolt, a dajkát kezd-
tük élesztgetni s a mint legcsekélyebb életjelt ada
magáról, elfutottunk, nehogy megtudja a valót.

Ma sem tudok eléggé csodálkozni azon, hogy
atyai szívem hogy bírta ki a cserét s hogy állhatott
reá anyja, ki imádásig szerette gyermekét.

A dajka mielőbb magához tért s ijedten nézett
a gyermek után s valami feltűnhetett neki, mert
rögtön levetköztette s rémülten vette észre, hogy kar-
jai közt más gyermek van, ráismert anyajegyről,
de félelmében nem merte otthon megmondani.

Az idő mult lassan-lassan. Az ifju pár hol el-

utazott, hol visszajött s nem egyszer ólalkodtam a kastély körül, hogy a kis Mariót láthassam, de ez soha sem sikerült.

Egy ősön, amikor a nemes asszony leánya nagybeteg lett, meg is halt szegényke két éves korában. Oh istenem! — gondoltam magamban — az isten büntet s most Mariómra kerül a sor. De a mi Mariónk egészséges gyermek volt szépen fejlődött és sokszor láttam a mint a dajkával a tengerparton sétálgatott. Mint szerettem volna odarohanni, hogy csókot leheljek gyermekemre, mint szerettem volna viszarabolni boldogságomat, de már . . . késő volt.

Sok, igen sok ideig nem láttam azután őket, elköltöztek s aggódni kezdtem, hogy már vissza sem jönnek, amidőn egyszer ismét kigyultak a lámpák a kastélyban s ismét eleven lett ott az élet.

Oh de mennyire megváltozott minden. A nemes urból derék férfiú lett, a nemes asszony pedig szebb és érettebb lett s leányuk, a kis Marió szép hajadonná fejlődött. Mily örömetlét vegyes irigységgel néztem őt, amint a tenger partján sétálgatott s kenyérmorzsát dobott a halaknak, mint szerettem volna hozzá menni s megvallani mindent, de az örködő szem, mely nyomaít kísérte, visszatartott tőle.

Azután ismét sok idő telt el, hogy nem láthatam, míg egyszer, őt esztendeje ismét viszontláthatam. Már völegénye is akadt s vele járta a sziklás partokat s őh végzet, az én bárkámba ültek egy izben, hogy a tengeri sétájokat megtegyék.

Képzelteti signora azt az érzést, amely szívemben támadt. Ily közel lenni hozzá, ő hozzá, imádozt gyermekemhez, ki oly szép, őly kedve, hallanom hangját, látnom gyönyörű szemét, arcát és természetét. Összeszorult a szívem s keserű könnyek ültek ki szememre

Ő észrevette s kérdé okát s szavai oly résztvevőleg hangzottak.

— Oh nem signorina, csak valami a szemembe ment, — felelém — de hangom sejtetni engedte azt a mély fájdalmat a mi lelkemben dult. És ő oly kedves oly leereszkedő volt a szegény sicíliai halászszal.

Azóta arca mindig előttem volt. Mikor lefeküdtem, az ő boldogságáért imádkoztam, mikor felkeltem, az ő nevével keltem fel s nőm, szegény Marió, kit időközben több gyermekkel is áldott meg az Ég, könnyeit nem tudta felszáritani, amint elmondtam neki leányunk boldogságát.

Pár hónap múlva meg volt az esküvő. Elhatároztam, hogy ez alkalmat felhasználom, hogy bejuthassak a kastélyba s szándékom az volt, hogy leányunkkal egyedül találkozhatnék s elhatároztam, hogy megvallók neki mindent. Oh én dőre, akkor nem gondoltam arra, hogy szavaimnak nem fognak hitelt adni, de a remény sarkalt.

Néhány szép halat fogtam s tervem volt, hogy

ezt ajándékba viszem leányunknak, kit akkor már szépsége miatt „Capri gyöngy”-ének hívtak.

Mikor a kastélyba jöttem s elmondtam jövetelem célját, elfogadták a halat, meg is köszönték, de én kértem, könyörögtem, hogy engedjenek a nemes úrnőhöz, hogy személyesen adjam át jó kívánságaimat. Nagynehezen sikerült bejutnom hozzá.

Egyedül találtam.

Signori, az a boldogság, ami e pillanatban szívemet áthatotta, örültté tett s annélkül, hogy meg gondoltam volna, hozzá rohantam s megakartam csókolni.

— Marió, én édes szép leányom! kiálték — én vagyok Luigi, apád, néz reám.

Leányom megjíedt s félénken hátrált s esengetni akart a cselédségnek.

— Ne hívd őket, oh hidj nekem. Kicsiny gyermek voltál, mikor kieseréltelek a nemes úr gyermekével, hogy gazdag s boldog legyél, remélve azt, hogy meghalálod egykoron. Te vagy az én gyermekem, édes Marióm, szeretett leányom!

Marió ijedten nézett reám, nyilván azt hitte, hogy elmém bódult meg s zsebébe nyult s lábaimhoz dobott néhány pénzdarabot e szavakkal:

— Eredj szegény bolond, úgy vélem elméd meghibbant.

Szólni akartam, de közeledő lépteket hallottam s felkapva egy pénzdarabot, e szavakkal hagytam ott:

— Elv szem, hogy emlékem legyen tőle, oh isten . . . egy leányom van s az is megtagad.

Mikor elmondtam nőmnek kudarcomat, szegény vigasztalni igyekezett, pedig hát neki még nagyobb vigaszra lett volna szüksége.

Azóta csak egyszer találkoztam vele, midőn egyedül járt a tengerparton s ezt a percet véltem sikeresen kiaknázni. Mikor feleje közeledtem, megjíedt s elakart futni, de nem mert.

— Oh Marió! — szoltam hozzá — az égre kérélek hallgass meg — s elmondám neki röviden husz év történetét. szemeiből láttam, hogy kétkedik s örültnek hisz s ez dühössé tett.

— Ha nem hiszel nekem gyermekem, beigazolom azzal, hogy balkarodon van anyajegyed, egy szivalaku kicsiny piros folt, husz év alatt nem tűnhetett az el.

Ő bámulva tekintett reám, majd pirulva elfordult s siető léptekkel otthagytott.

S így van ez signora már öt esztendeje, ha meglát, szánakozva fordul el tőlem s tovább megy útján. Nincs földi hatalom, mely meggyőzné őt szavaim igazságáról s már le is mondtam, hogy valaha enyém lehessen Isten és ember előtt.

(Folytatjuk.)

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Ujra volt egy vendégfellépés, és ezuttal el lehet mondani, hogy igen szép eredménnyel. Fóthy Frida, a Vig színház tagja, ki minden áron naiva szerepkörben akar érvényesülni, mert hát a Vig színházban is ilyen szerepkörben vágyakozik a babérok után... Aradi fellépésekor bebizonyosodott Fóthy Fridáról, hogy határozottan predestinálva van a szubrette szerepkörhöz hajló énekes szerepekre. Mert szó ami szó, kitűnő volt Bob herceg Annijében. Ugy hangja, mint játékaival elragadta a közönséget, és határozottan mondhatjuk, hogy az eddig fellépett másodrendű énekesnők között Fóthy Fridaé a pálma, melynek birtokában bátran remélheti azt, hogy az aradi nemzeti színház tagja lehessen. Nagyon jól tenné Zilahi igazgató, ha idejében szerződtené a tehetséges fiatal színésznőt a kívül csak nyerne a társulat operett anszanbléja, eltekintve attól, hogy naiv szerepekben is megállja a helyét.

Zilahi egyre-másra eleveníti fel a régi elavult operetteket... Ha ezeknek a penészes reprimáknek nincs is meg az erkölcsi értékek, de az az egy hasznuk megvan, hogy négyszer-ötször lehet egymásután adni. Ujabbán az ördög piluláit rántotta elő a lomtárból az igazgatóság és úgy tetszik elég sikerrel, mert igen szép számú közönség nézte végig a bohókás látványosságot... Elvégre ha ilyen darabokra publikuma van a nagy, a szellős hodájnak, hát csak szedjen össze Zilahi minden olyan darabot, a melylyel kevesebb erkölcsi siker, de kevesebb deficittel is zárhatja a nyári üzleti könyveit.

Az ördög piluláiban közreműködők mindent elkövettek, hogy elfeledtessék a közönséggel azt, hogy művészeti szempontból egy cseppet sem felel meg az ilyen darabok előadása... Az egymás tetejébe tornyosuló képtelenségek hü visszaadására sikerrel fáradoztak B. Szabó József, Rózsa Lili. — kinek a sikkes keringő táncot és éneket meg is kellett ismételnie — Sarkadi Aladár és a többiek.

A jövő hét műsora elég változatos lesz amennyiben vannak a polgári elemnek is nagy férfiai, kik hosszú, munkás életüket a közfelvirágozásra áldozták. Ilyen volt réhai Réthy Lipót is, aki a nyomdászat terén maradandó érdemeket szerzett azért, mert a nehéz idők-

ben előharcosa volt a magyar sajtó megteremtésének. Fáradhatlan buzgalommal és igen sok anyagi áldozattal Réthy Lipót volt az, ki alkalmat adott arra, hogy Aradon az első nagyobb zsánerű magyar napilap „Alföld“ címen napvilágot láthatott.

Ki ne tudná, hogy az az „Alföld“ című napilap volt az uttörő a Tisza—Maros-szög poliglott társadalmának a megmagyarosítására. És ez a nemes feladat bár lassan, de évtizedes fáradozások alatt sikerült is annyira, hogy ma már számos napilap veszi igénybe a megmagyarosodott társadalom pártfogását.

Ennek a magyarosítási munkálkodásnak érdemes előharcosa, Réthy Lipót halt meg a napokban, kinek célirányos munkásteli életéről számos polgár-példát vehet.

△ **A kassai Rákóczi-ünnep.** Éppen jókor van a kassai Rákóczi-ünnep, mikor az országban visszhangzik a jelenkor kuruca és labancainak a viaskodása. Csakhogy ezek a kurucok és labancok most Budapesten a képviselőházban modern angol nyári ruhában és szóval, beszédekkel harsognak egymással szemben. Nem úgy tették ezt a Rákóczi kurucnak a labancokkal, hanem élesebb és súlyosabb argumentummal mentek neki az ebadta németnek, kifent karddal és szöges buzogánnyal. Bezzeg szaladt tőle a labanc eszeveszett módon.

Hja, más idöket élünk, más csillagok járnak, a szó manapság élesebb a kardnál. És mindazonáltal ott a rodostói sirból, ha felkelne a nagy Rákóczi minden bizonnal megcsóválná a fejét és azt mondaná: Én drága nemzetem, nem jó van ez így a hogy van, ezerszeresen nem. Azért nem, mert ugy sem használ a sok beszéd. Tenni kell, olyat kell tenni, hogy a labanc betört fejjel eszeveszetteen szaladjon ki az országból.

○ **Ki lesz a római pápa.** Annyiféle hír röpdös most a pápaválasztás előtti napok füledt levegőjében, hogy bajos arra nézve tiszta tájékozást nyerni, ami most a Vatikánban történik.

Egyik hír azt jelenti, hogy Oreglia és Rampolla a bibornokok második gyűlésén rutul összekaptak és nyílt ellenségeskedés uralkodik köztük.

A másik hír viszont azt állítja, hogy az egyház ideiglenes feje, a cammerlengo, Oreglia bibornok és XIII. Leo államtitkára, Rampolla bibornok között a viszony szokatlanul szivélyes és meleg. Oreglia egyetlen alkalmat sem szalaszt el, midőn Rampollát kitüntetheti, amit ez hálaíval s köszönettel viszonz.

A két hír között ki-ki kedve szerint választhat, hogy melyiknek higgyen.

Az minden esetre bizonyos, hogy óriási intrika és kétszínű politika fogja eldönteni a biborosok ha-

A NAGY VILÁGBÓL.

= **Réthy Lipót.** Hogyha az uri társadalomnak, vagy politikának meg vannak az ő nagyjai, éppen ugy vannak a polgári elemnek is nagy férfiai, kik hosszú, munkás életüket a közfelvirágozásra áldozták. Ilyen volt réhai Réthy Lipót is, aki a nyomdászat terén maradandó érdemeket szerzett azért, mert a nehéz idők-

tározatát. Rampollának is ígéretet tesznek, Oregliának pedig szavukat adják, hogy minden esetre reá fognak szavazni. Az lesz aztán a konklávé legnagyobb szenzációja, ha egy harmadik kerül ki győzelmesen a külvilág zajától elzárt bitorosok közül. Mennyire meghunyászkodva és alázasosan fog majd Rampolla és Oreglia bitoros az új pápának hódolat-tal kezét csókolni.

(*) **Országos hangulat.** Ki ne tudná, hogy milyen hangulat uralkodik országszerte. Ki ne tudná, hogy felvannak tüzelve a szenvedélyek, ki ne tudná azt, hogy csak egy égő esóvát kell beledobni Magyarországnépeinek puszkaporos hangulatába és oly dörögdelmes ropogás, pusztítás fog beállani, hogy tulatesz még Lengyel Zoltán fantáziáján is. Mert hát nagyon esalatkoznak azok, akik azt hiszik, hogy elmultak azok az idők, amikor a magyar nép egy emberré tudott lenni és kegyetlenül megrázta az osztrák hitvány minoritás korhad fentartó oszlopait. Hiszen alig hogy ötven éve mulott annak, hogy a törvény, jog és igazság nevében egy nap alatt lerázta magáról ez a nemzet a századok óta lepte penészes osztrák lepelt és összetörte a keze-lábára rakott rozsdás bilincset, világ szemeláttára bebizonyította, hogy a magyart nem lehet mindenkorra legigázni. És nagyon esalatkoztak azok, akik azt hiszik, hogy ötven év alatt megváltoztak az emberek. Dehogy; a nemzeti jog, a szabadság vágya ma már jobban ki van fejlődve, mint 50 évvel ezelőtt volt. Tehát jól fontolják meg azok, akik fékezni akarják a magyar nemzet fejlődés kerekét. Vigyázzanak, mert egy sötét éjszakán bevilágít az égő esóva a szunnyadó magyar lelkekbe és felrobban a rengeteg puszkapor és véres bitorfényben fog beállni a hajnalodás fénye: olyan rettenetes fényben, hogy megvakulnak mindazok, kik belékapaszkodtak magyarország fejlődés kerekébe.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá címzendők.

E. L. Arad. Érzés van a versében, látszik, szívből-szívhez irta. És bizonyosak vagyunk benne, hogy a kihez irta, ha annak felolvassa, hát tetszeni is fog neki. Sőt talán még be is tanulja a versikét, hogy neki és önnék gyönyörűséget szerezzen vele. . . . Mert mi is lehet itt e földön kedvesebb, mint a kölcsönös igaz érzések megnyilatkozása, akár szóban, akár írásban: hát még ha versben történik az, a hol a szív, a költészet szóvirágai megengedhetők, melyeknek a poétai lélekből való fakadása oly isteni szokott lenni. Hogy ezeket felsoroltuk, annak egyszerű oka az, hogy megértessük önnel, hogy mi mel-

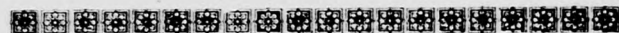
tányolni tudjuk még a nem közölhető poémákat is, hogy egy jobbat, tökéletesebbet, közölhető várhassunk öntől, vagy bárkitől is, ki bennünket kéziratral felkeres. Az ön versében, mint fönnebb is mondtuk, érzés van, de nem tudja a kellő formában kifejezni, felöltöztetni, ez pedig egy versnél éppen olyan kellek, mint a hogy érzésnek kell lenni és a poétai vénának a költészethez való hivatottságnak ki kell hogy ragyogjon, kell hogy esengjen, bongjon a vers sorai közül. Ez az, a mi az ön versénél hiányzik. . . . Egyébként talán a szerenésesebb viszontlátásra.

M. N. Arad. A tárgya miatt nem közölhető, ilyen dolgozatnál fő az aktualitás.

Kritikus Arad. Lépjen ki másutt a porondra, mi nem reflektálunk erre.

Nemő Budapest. Inkább prózai dolgozatokat kérünk.

Nem közölhető: Nyaralunk. — Álomlátás. — Falugyöngye. — Hulló csillag. — Peng a kasza. — A szocializmus.

EMKE gyujtót kérjen mindenki!

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkoznak.

Az „ALFÖLD“ első kötetéhez művészi kivitelű bekötési táblák 2 koronáért a kiadóhivatalban megrendelhetők. Arad, József főherceg-ut 22.

DEUTSCH IZIDOR
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
ARAD, TEMPLOM-UTCZA, MINORITA-PALOTA.
Legolcsóbb bevásárlási forrás
óra-, ékszer-, arany- és ezüstneműekben.
Legnagyobb vá^laszték!
Ékszertárgyak,
tört arany-, ezüstneműek és zálogcédulák
a legmagasabb árban megvételnek.